

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Дмитро КОСТЮК

05 2022 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
у формі індивідуальної усної співбесіди
для вступників на основі повної загальної середньої освіти
(з української мови та математики)
для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого
бакалавра за спеціальностями:

- 071 «Облік і оподаткування»
- 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»
- 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
- 181 «Харчові технології»

Розглянуто та схвалено на засіданні комісії
для проведення індивідуальної усної співбесіди

Голова комісії індивідуальної усної співбесіди з
математики Емілія ДІБРІВНА

Голова комісії індивідуальної усної співбесіди з
української мови Оксана ФЕДОРОВСЬКА

Протокол № 2 від 30.05 2022 р.

Зміст

	стор.
1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
2. БЛОК З МАТЕМАТИКИ.....	4
2.1. Програма з математики.....	4
2.2. Перелік питань усної індивідуальної співбесіди з математики.....	9
2.3. Список літератури, рекомендованої для підготовки до індивідуальної усної співбесіди з математики.....	11
3. БЛОК З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	12
3.1. Програма з української мови	13
3.2. Перелік питань усної індивідуальної співбесіди з української мови	17
3.3. Список літератури, рекомендованої для підготовки до індивідуальної усної співбесіди з української мови.....	19
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ.....	20
4.1. Критерії оцінювання результатів індивідуальної усної співбесіди з математики.....	20
4.2. Критерії оцінювання результатів індивідуальної усної співбесіди з української мови.....	22

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У відповідності до Порядку прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти в 2022 році, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 20 квітня 2022 року № 364 (зі змінами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 02 травня 2022 року № 400), зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 03 травня 2022 р. за N 486/37822, Правил прийому на навчання до Відокремленого структурного підрозділу «Ірпінський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України», вступники, які претендують на участь у конкурсному відборі на місця державного замовлення на основі повної загальної середньої освіти в 2022 році, проходять вступне випробування у формі індивідуальної усної співбесіди з української мови та математики.

Індивідуальна усна співбесіда – форма вступного випробування, яка передбачає очне або дистанційне (за потреби) оцінювання підготовленості (оцінювання знань, умінь та навичок) вступника, за результатами якої виставляється одна позитивна оцінка за шкалою 100-200 балів (з кроком не менше, ніж в один бал) або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника (менше 100 балів).

Під час індивідуальної усної співбесіди вступникам ставиться два питання з української мови і два питання з математики.

Програма індивідуальної усної співбесіди з математики та української мови розроблена на підставі діючої програми зовнішнього незалежного оцінювання, що затверджена наказом Міністерства освіти і науки № 1513 від 04 грудня 2019 року.

2. БЛОК 3 МАТЕМАТИКИ

Мета індивідуальної усної співбесіди з предмета «Математика» для абітурієнтів на основі повної загальної середньої освіти – оцінити рівень знань абітурієнтів з математики для конкурсного відбору на навчання в Ірпінському ФК НУБіП України.

Під час співбесіди з математики вступник до Ірпінського ФК НУБіП України повинен демонструвати:

- чітке знання означень, математичних понять, термінів, формулювань правил, ознак, теорем, передбачених програмою, вміння доводити їх;
- вміння точно і стисло висловити математичну думку в усній та письмовій формі, використовувати відповідну символіку;
- впевнене володіння практичними математичними вміннями і навичками, передбаченими програмою, вміння застосовувати їх при розв'язанні задач і вправ;
- знання, що стосуються способів діяльності, які можна подати у вигляді системи дій (правила, алгоритми);
- здатність безпосередньо здійснювати уже відомі способи діяльності відповідно до засвоєних правил, алгоритмів (наприклад, виконувати певне тотожне перетворення виразу, розв'язувати рівняння певного виду, виконувати геометричні побудови, досліджувати функцію на монотонність, розв'язувати текстові задачі розглянутих типів тощо);
- здатність застосовувати набуті знання і вміння для розв'язання навчальних і практичних задач, коли шлях, спосіб такого розв'язання потрібно попередньо визначити (знайти) самому.

Оцінювання якості математичної підготовки вступників здійснюється у двох аспектах: рівень володіння теоретичними знаннями, який можна виявити у процесі усного опитування, та якість практичних умінь і навичок, тобто здатність застосовувати вивчений матеріал під час розв'язування вправ.

2.1. Програма з математики

Розділ: Числа і вирази

Дійсні числа (натуральні, цілі, раціональні та ірраціональні). їх порівняння та дії з ними. Числові множини та співвідношення між ними:

- властивості дій з дійсними числами;
- правила порівняння дійсних чисел;
- ознаки подільності натуральних чисел на 2, 3, 5, 9, 10;
- правила округлення цілих чисел і десяткових дробів;
- корінь n -го степеня та арифметичний корінь n -го степеня;
- властивості коренів;
- степінь з натуральним, цілим та раціональним показниками, їхні властивості;
- числові проміжки;

- модуль дійсного числа та його властивості.

Відношення та пропорції. Відсотки. Основні задачі на відсотки:

- відношення, пропорції;
- основна властивість пропорції;
- відсоток;
- виконання відсоткових розрахунків.

Раціональні, ірраціональні, степеневі, показникові, логарифмічні, тригонометричні вирази та їхні перетворення:

- область допустимих значень змінних виразу зі змінними;
- тотожно рівні вирази, тотожне перетворення виразу, тотожності;
- одночлен та многочлен;
- додавання, віднімання і множення одночленів та многочленів;
- формули скороченого множення;
- розклад многочлена на множники;
- алгебраїчний дріб;
- виконання дій з алгебраїчними дробами;
- логарифм, десятковий і натуральний логарифми;
- основна логарифмічна тотожність;
- синус, косинус, тангенс, котангенс числового аргументу;
- основна тригонометрична тотожність та наслідки з неї;
- формули зведення;
- формули додавання та наслідки з них.

Розділ: Рівняння. Нерівності та їх системи

Лінійні, квадратні, раціональні, ірраціональні, показникові, логарифмічні, тригонометричні рівняння. Нерівності та їх системи.

Застосування рівнянь, нерівностей та їх систем до розв'язування текстових задач:

- рівняння з однією змінною;
- нерівність з однією змінною;
- системи рівнянь з двома змінними та методи їх розв'язань;
- рівносильні рівняння, нерівності та їх системи;
- розв'язування раціональних, ірраціональних, показникових, логарифмічних, тригонометричних рівнянь.

Розділ: Функції

Лінійні, квадратичні, степеневі, показникові, логарифмічні та тригонометричні функції, їх основні властивості. Числові послідовності:

- функція, область визначення, область значень функції, графік функції;
- функція, обернена до заданої;
- арифметична та геометрична прогресії;
- n -ний член арифметичної та геометричної прогресій;
- сума n перших членів арифметичної та геометричної прогресій;
- сума нескінченної геометричної і прогресії зі знаменником $q < 1$.

Похідна функції, її геометричний та фізичний зміст. Похідні елементарних функцій. Правила диференціювання:

- рівняння дотичної до графіка функції в точці;
- похідна функції в точці;
- фізичний та геометричний зміст похідної;
- таблиця похідних елементарних функцій;
- знаходження похідної суми, добутку, частки двох функцій;
- знаходження похідної складеної функції.

Дослідження функції за допомогою похідної. Побудова графіків функцій:

- достатня умова зростання (спадання) функції на проміжку;
- екстремуми функції;
- найбільше і найменше значення функції.

Первісна та визначений інтеграл. Застосування визначеного інтеграла до обчислення площ криволінійних трапецій:

- первісна функції, визначений інтеграл, криволінійна трапеція;
- таблиця первісних функцій;
- знаходження первісних;
- формула Ньютона – Лейбніца;
- обчислення інтеграла;
- застосування інтеграла.

Розділ: Елементи комбінаторики. Початки теорії ймовірностей та елементи статистики

Перестановки (без повторень). Комбінаторні правила суми та добутку.

Ймовірність випадкової події. Вибіркові характеристики:

- перестановки (без повторень);
- комбінаторні правила суми та добутку;
- класичне означення ймовірності події, найпростіші випадки підрахунку ймовірностей подій;
- вибіркові характеристики рядів даних (розмах вибірки, мода, медіана, середнє значення);
- графічна, таблична, текстова та інші форми подання статистичної інформації.

Розділ: Планіметрія

Елементарні геометричні фігури на площині та їхні властивості:

- точка і пряма, промінь, відрізок, ламана, кут;
- аксіоми планіметрії;
- суміжні та вертикальні кути, бісектриса кута;
- властивості суміжних та вертикальних кутів;
- властивість бісектриси кута;
- паралельні та перпендикулярні прямі; перпендикуляр і похила, серединний перпендикуляр, відстані) підтички до прямої;
- ознаки паралельності прямих;

- теорема Фалеса, узагальнена теорема Фалеса.

Коло та круг:

- коло, круг та їх елементи;
- центральні, вписані кути та їх властивості;
- властивості двох хорд, що перегинаються;
- дотичні до кола та її властивості.

Трикутники:

- види трикутників та їх основні властивості;
- ознаки рівності трикутників;
- медіана, бісектриса, висота трикутника та їх властивості;
- теорема про суму кутів трикутника;
- нерівність трикутника;
- середня лінія трикутника та її властивості;
- коло, описане навколо трикутника, і коло, вписане в трикутник;
- теорема Піфагора, пропорційні відрізки прямокутного трикутника;
- співвідношення між сторонами і кутами прямокутного трикутника;
- теорема синусів;
- теорема косинусів.

Чотирикутник:

- чотирикутник та його елементи:
- паралелограм та його властивості:
- ознаки паралелограма;
- прямокутник, ромб, квадрат, трапеція та їх властивості;
- середня лінія трапеції та її властивість;
- вписані в коло та описані навколо кола чотирикутники.

Многокутники:

- многокутник та його елементи, опуклий многокутник;
- периметр многокутника;
- сума кутів опуклого многокутника;
- правильний многокутник та його властивості;
- вписані в коло та описані навколо кола многокутники.

Геометричні величини та їх вимірювання:

- довжина відрізка, кола та його дуги;
- величина куга, вимірювання кутів;
- периметр многокутника;
- формули для обчислення площі трикутника, паралелограма, ромба, квадрата, трапеції, правильного многокутника, круга, кругового сектора.

Координати та вектори на площині:

- прямокутна система координат на площині, координати точки;
- формула для обчислення відстані між двома точками та формула для обчислення координат середини відрізка;
- рівняння прямої та кола;
- поняття вектора, довжина вектора, колінеарні вектори, рівні вектори, координати вектора;

- додавання, віднімання векторів, множення вектора на число;
- розклад вектора за двома неколінеарними векторами;
- скалярний добуток векторів та його властивості;
- формула для знаходження кута між векторами, що задані координатами;
- умови колінеарності та перпендикулярності векторів, що задані координатами.

Геометричні переміщення:

- основні види та зміст геометричних переміщень на площині (рух симетрія відносно точки і відносно прямої, поворот, паралельне перенесення, перетворення подібності, гомотетія);
- ознаки подібності трикутників;
- відношення площ подібних фігур.

Розділ: Стереометрія

Прямі та площини у просторі:

- аксіоми і теореми стереометрії;
- взаємне розміщення прямих у просторі, прямої та площини у просторі, площин у просторі;
- ознаки паралельності прямих, прямої і площини, площин;
- паралельне проектування;
- ознаки перпендикулярності прямої і площини, двох площин;
- проекція похилої на площину, ортогональна проекція; пряма та обернена теореми про три перпендикуляри;
- відстань від точки до площини, від точки до прямої, від прямої до паралельної їй площини, між паралельними прямими, між паралельними площинами, між мимобіжними прямими;
- ознака мимобіжності прямих;
- кут між прямими, прямою та площиною, площинами.

Многогранники, тіла обертання:

- двогранний кут, лінійний кут двогранного кута;
- многогранники та їх елементи, основні види многогранників: призма, паралелепіпед, піраміда, зрізана піраміда;
- тіла обертання та їх елементи, основні види тіл: циліндр, конус, зрізаний конус, куля, сфера;
- перерізи многогранників та тіл обертання площиною;
- комбінації геометричних тіл;
- формули для обчислення площ поверхонь, об'ємів многогранників і тіл обертання.

Координати та вектори у просторі:

- прямокутна система координат у просторі, координати точки;
- формула для обчислення відстані між двома точками та формула для обчислення координат середини відрізка;
- поняття вектора, довжина вектора, колінеарні вектори, рівні вектори, координати вектора;

- додавання, віднімання векторів, множення вектора на число;
- скалярний добуток вектор;
- кут між векторами;
- формула для знаходження кута між векторами;
- симетрія відносно початку координат та координатних площин.

2.2. Перелік питань усної індивідуальної співбесіди з математики

Алгебра і початки аналізу

1. Натуральні числа і нуль. Читання і запис натуральних чисел. Порівняння натуральних чисел. Додавання, віднімання, множення та ділення натуральних чисел.
2. Подільність натуральних чисел. Дільники і кратні натурального числа. Парні і непарні числа.
3. Ознаки подільності на 2, 3, 5, 9, 10. Ділення з остачею.
4. Прості і складені числа. Розкладання натурального числа на прості множники. Найбільший спільний дільник, найменше спільне кратне.
5. Звичайні дроби. Порівняння звичайних дробів. Правильний і неправильний дріб. Ціла та дробова частина числа.
6. Основна властивість дроби. Скорочення дроби. Основні задачі на дроби.
7. Середнє арифметичне кількох чисел.
8. Степінь з натуральним і раціональним показником. Арифметичний корінь та його властивості.
9. Логарифми та їхні властивості. Основна логарифмічна тотожність.
10. Одночлен і многочлен. Дії над ними. Формули скороченого множення.
11. Многочлен з однією змінною. Корінь многочлена (на прикладі квадратного тричлена).
12. Прямокутна система координат. Координати точки.
13. Поняття функції. Способи задання функції. Область визначення, область значень функції. Функція, обернена до даної. Складена функція. Графік функції. Зростання і спадання функції; періодичність, парність, непарність.
14. Достатня умова зростання (спадання) функції на проміжку.
15. Поняття екстремуму функції. Необхідна умова екстремуму функції.
16. Найбільше і найменше значення функції на проміжку.
17. Лінійна функція, її графік та властивості.
18. Функції $y = \frac{k}{x}$ її графік та властивості.
19. Функції $y = \sqrt{x}$, її графік та властивості.
20. Квадратична функція, її графік та властивості.
21. Функція $y = x^n$
22. Функція $y = a^x, a > 0, a \neq 1$.
23. Функція $y = \log_a x, a > 0, a \neq 1$.
24. Функція $y = \sin x$.

25. Функція $y = \cos x$.
26. Функція $y = \operatorname{tg} x$.
27. Функція $y = \operatorname{ctg} x$.
28. Формули зведення.
29. Формули додавання та їх наслідки.
30. Тригонометричні функції подвійного аргументу.
31. Перетворення суми і різниці однойменних тригонометричних функцій та формули перетворення добутку тригонометричних функцій в суму.
32. Рівняння. Розв'язування рівнянь, корені рівняння. Рівносильні рівняння.
33. Нерівності. Розв'язування нерівностей. Рівносильні нерівності.
34. Системи рівнянь і системи нерівностей. Розв'язування систем. Розв'язок системи. Рівносильні системи рівнянь.
35. Арифметична прогресія. Формули n -го члена і суми n перших членів прогресії.
36. Геометрична прогресія. Формули n -го члена і суми n перших членів прогресії.
37. Нескінченна геометрична прогресія зі знаменником $|q| < 1$ та її сума.
38. Означення похідної, її фізичний та геометричний зміст.
39. Похідні суми, добутку, частки функцій.
40. Похідні показникової, степеневої, логарифмічної та тригонометричної функцій.
41. Загальна схема дослідження функції та побудова її графіку.
42. Первісна і невизначений інтеграл. Таблиця первісних. Основна властивість первісної. Правила знаходження первісних.
43. Інтеграл, його геометричний і фізичний зміст. Основні властивості інтеграла та його обчислення.
44. Визначений інтеграл. Формула Ньютона-Лейбніца. Площа плоскої фігури.
45. Перестановки (без повторень), розміщення (без повторень), комбінації (без повторень). Комбінаторні правила суми і добутку. Ймовірність випадкової події.

Геометрія

1. Пряма, промінь, відрізок, ламана; довжина відрізка. Кут, величина кута.
2. Вертикальні та суміжні кути. Паралельні прямі. Рівність і подібність геометричних фігур. Відношення площ подібних фігур.
3. Приклади перетворення геометричних фігур, види симетрії.
4. Вектори. Операції над векторами. Координати вектора.
5. Координати точки. Формула координат середини відрізка.
6. Многокутник. Опуклий многокутник. Вершини, сторони, діагоналі многокутника.
7. Трикутник. Види трикутників. Медіана, бісектриса, висота трикутника, їхні властивості.
8. Співвідношення між сторонами та кутами прямокутного трикутника.

9. Паралелограм, його основні властивості.
10. Прямокутник, його основні властивості.
11. Ромб, його основні властивості.
12. Квадрат, його основні властивості.
13. Трапеція, її основні властивості.
14. Теорема Фалеса.
15. Середня лінія трикутника, трапеції.
16. Коло і круг. Центр, діаметр, радіус, хорда, січна. Дотична до кола. Дуга кола. Сектор, сегмент.
17. Центральні та вписані кути, їхні властивості.
18. Теорема синусів.
19. Теорема косинусів.
20. Формули площ квадрата, прямокутника, трикутника, паралелограма, трапеції.
21. Довжина кола і довжина дуги кола. Радіанна міра кута. Площа круга і площа сектора.
22. Площина. Паралельні площини та площини, що перетинаються.
23. Паралельність прямої і площини.
24. Кут прямої з площиною. Перпендикуляр до площини.
25. Двогранні кути. Лінійний кут двогранного кута. Перпендикулярність двох площин.
26. Многогранники. Вершини, ребра, грані, діагоналі многогранника. Пряма і похила призми. Правильна призма. Паралелепіпеди, їхні види.
27. Многогранники. Вершини, ребра, грані, діагоналі многогранника. Піраміда. Правильна піраміда. Паралелепіпеди, їхні види. Циліндр, його елементи. Площа поверхні і об'єм.

2.3. Список літератури, рекомендованої для підготовки до індивідуальної усної співбесіди з математики

1. Бевз Г.П., Бевз В.Г. Математика: Алгебра і початки аналізу та геометрія. Рівень стандарту: підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ: Освіта, 2018. 288 с.
2. Бевз Г.П., Бевз В.Г. Математика: Алгебра і початки аналізу та геометрія. Рівень стандарту: підруч. для 11 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ: Освіта, 2019. 272 с.
3. Бурда М.І. Колесник Т.В., Мальований Ю.І. Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія, рівень стандарту): підруч. для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Оріон, 2018. 288 с.
4. Істер О.С. Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія, рівень стандарту): підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. Київ: Генеза, 2018. 384 с.
5. Істер О.С. Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія, рівень стандарту): підруч. для 11-го кл. закл. заг. серед. Київ: Генеза, 2019. 304 с.
6. Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Полонський В.Б. та ін. Математика: алгебра і початки аналізу та геометрія, рівень стандарту: підручник для 11 кл.

закладів загальної середньої освіти. Харків: Гімназія, 2019. 208 с.

7. Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Полонський В.Б., Якір М.С. Математика: алгебра і початки аналізу та геометрія, рівень стандарту: підручник для 10 кл. закладів загальної середньої освіти. Харків: Гімназія, 2018. 256 с.

8. Підручник для 10 кл. для закл. загал. середн. освіти. Харків: Ранок, 2018. 328 с.

9. Нелін Є.П., Долгова О.Є. Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія рівень стандарту): підручник для 11 кл. для закл. загал. середн. освіти. Харків: Ранок, 2019. 304 с.

3. БЛОК З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Мета індивідуальної усної співбесіди з предмету «Українська мова» для абітурієнтів на основі повної загальної середньої освіти – оцінити рівень знань вступників з української мови для конкурсного відбору на навчання в Ірпінський ФК НУБіП України.

Програма для проведення індивідуальної усної співбесіди передбачає теоретичну підготовку абітурієнтів: знання звукового складу мови, лексичного багатства, частин мови, синтаксису простого та складного речення, а також практичну: визначення співвідношення звуків і букв у словах та наголос у словах, удосконалення навичок правопису, розрізнення багатозначних слів і омонімів, типів переносного значення слова, удосконалення навичок відмінювання іменних частин; визначення видів односкладних, складних речень (підрядних, сурядних, безсполучникових, змішаного типу) та вживання розділових знаків.

Матеріал програми розподілено за розділами: «Фонетика. Графіка», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Орфографія», «Синтаксис і пунктуація», «Способи відтворення чужого мовлення», «Стилі мовлення», «Розвиток мовлення».

Абітурієнт повинен знати:

- що вивчають основні розділи науки про мову;
- основні орфоепічні, орфографічні, пунктуаційні правила;
- морфологічні ознаки та синтаксичну роль частин мови;
- загальні відомості про просте і складне речення, однорідні члени речення, речення із вставними словами, відомості про відокремлені та уточнюючі члени речення, пряму мову;
- основні поняття мовлення і спілкування;
- норми українського мовленнєвого етикету.

Абітурієнт повинен вміти:

- знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх, правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити і виправляти орфографічні помилки;

- обґрунтувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил;
- правильно вживати в мовленні речення, різні за будовою та метою висловлення;
- самостійно здобувати знання, працювати з навчальною літературою;
- користуватися словниками різних типів;
- дотримуватися норм українського мовленнєвого етикету;
- уважно читати, усвідомлювати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне;
- критично оцінювати прочитане;
- аналізувати тексти різних стилів, типів і жанрів;
- будувати письмове висловлення, логічно викладаючи зміст і підпорядковуючи його темі й основній думці, задуму, вибраному стилю та типу мовлення;
- досягати визначеної комунікативної мети;
- уміти формулювати, добирати доречні аргументи й приклади, робити висновок, висловлювати власну позицію, свій погляд на ситуацію чи обставини;
- правильно структурувати текст, використовуючи відповідні мовленнєві звороти.

3.1. Програма індивідуальної усної співбесіди з української мови

1. Фонетика і орфографія

1.1. Велика літера у власних назвах

Написання імен, по батькові, прізвищ, псевдонімів, прізвицьк. Складні прізвища, псевдоніми та імена, що пишуться через дефіс. Написання власних назв іншомовного походження. Написання індивідуальних назв: міфологічних істот і божеств, дійових осіб у літературних творах. Назви найвищих державних та міжнародних посад, міністерств, управлінь, установ і організацій. Астрономічні, історичні, літературні, географічні й топографічні назви.

1.2. Вживання м'якого знака. Вживання апострофа

Вживання м'якого знака після м'яких д, з, с, дз, ц, л, н у кінці слова та складу, після м'яких приголосних у середині складу перед о. У суфіксах іменників, прикметників та прислівників (- зький, - ський, - цький; - зькість, - ськість, - цькість; - зько, - сько, - цько; - зькому, - ському, - цькому; - зьки, - ськи, - цьки). Суфікси - еньк-, - оньк-, - есеньк-, - ісінь-, - ісіньк-. Ї у родовому відмінку множини іменників жіночого роду м'якої групи і відмінків середнього роду на – нн (я), - ц (е) II відміни, у дієслівних формах дійсного танаказового способу.

Вживання апострофа на позначення роздільної вимови після твердих приголосних перед я, ю, є, ї (у корені та після префіксів). Апостроф у словах іншомовного походження.

1.3. Ненаголошені голосні [e], [и], [o]

Написання Е, И, О у ненаголошених складах за умови добору перевірного слова із наголосом на Е, И, О.

1.4. Чергування приголосних при словозміні й словотворенні

Зміни приголосних у непрямих відмінках іменників, а також при утворенні нових слів. Групи чергувань г–з–ж, к–ц–ч, х–с–ш. Зміни приголосних при пом'якшенні. Основні позиції чергувань.

1.5. Спрощення в групах приголосних. Подвоєння, подовження приголосних

Випадні Д і Т у групах – ждн -, - здн -, - стн -, - стл -. Випадний К у групах –зкн -, - скн - при творенні дієслів із суфіксом – ну -. Випадний Л у групі приголосних - слн -. Збіг приголосних. Подвоєння Н перед суфіксом - ість. Буквосполучення – нн – у прикметникових суфіксах.

Подовження приголосних д, т, з, с, л, н, ж, ш, ц, ч перед Я, Ю, Є, І.

1.6. Написання префіксів роз -, без -, через -, з- (зі -)

Перехід з- у С- перед глухими приголосними, з- у ЗІ- з метою уникнення збігу приголосних.

1.7. Правила переносу слів

Сполучення ДЖ, ДЗ при переносі. Апостроф і м'який знак при переносі. Склади з однієї літери. Перенос складних слів, аббревіатур, прізвищ з ініціалами, умовних скорочень.

1.8. Правопис слів іншомовного походження

Передача голосних і приголосних звуків у словах іншомовного походження. Подвоєні й неподвоєні приголосні. Групи приголосних з голосними. Вживання апострофа і м'якого знака в словах іншомовного походження. Відмінювання слів іншомовного походження.

1.9. Написання складних і складноскорочених слів

Загальні правила правопису складних слів. Сполучні голосні. Написання разом, окремо або через дефіс складних іменників, прикметників, числівників та займенників, прислівників. Прикладка. Складні прийменники, сполучники, частки. Правопис складноскорочених слів.

2. Морфологія. Частини мови

2.1. Написання іменників

Пояснення до форм родового відмінка однини іменників чоловічого роду II відміни. Відмінювання іменників в однині та множині з урахуванням групи і відміни. Невідмінювані іменники. Закінчення - а (- я) або - у (- ю) в родовому відмінку однини іменників II відміни.

2.2. Відмінювання імен по батькові

Відмінювання прізвищ. Особливості відмінювання імен по батькові. Відмінювання чоловічих та жіночих прізвищ. Особливості відмінювання прізвищ на - ко, а також прізвищ іменникового походження.

2.3. Написання прізвищ і географічних назв

Труднощі перекладу прізвищ і географічних назв. Правопис голосних у корені.

2.4. Написання прикметників

Тверда і м'яка група прикметників. Особливості відмінювання прикметників. Ступені порівняння: проста і складена форма. Зміна основи деяких прикметників. Прикметники, що не утворюють ступенів порівняння.

2.5. Написання числівників

Числівник як частина мови. Кількісні, порядкові, дробові числівники. Прості, складні і складені числівники.

2.6. Зв'язок числівників з іменниками, правопис

Узгодження і керування у сполученнях числівників з іменниками. Особливості відмінювання числівників. Написання цифр словами у словосполученнях і реченнях.

2.7. Написання займенників

Особові, присвійні, вказівні, питальні, означальні займенники. Зворотний займенник себе. Особливості відмінювання. Правопис складних (неозначених і заперечних) займенників.

2.8. Прислівник

Розряди, творення і правопис. Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Творення прислівників від інших частин мови. Утворення ступенів порівняння. Правопис складних прислівників. Правопис прислівників із префіксом ПО -.

2.9. Прийменник

Сполучник. Частка. Вигук. Поняття про службові частини мови. Вираження прийменниками різноманітних відношень відмінкових форм з дієсловами та іншими словами в реченні. Походження прийменників. Прості, складні і складені прийменники. Вживання прийменників з формами непрямих відмінків. Прості, складні і складені сполучники. Сполучники сурядності: єднальні, протиставні і розділові. Сполучники підрядності: часові, причинові, цільові, умовні, допустові, наслідку, порівняльні. Групи часток за значенням.

Словотворчі і формотворчі частки. Творення вигуків. Розряди вигуків за значенням.

3. Синтаксис і пунктуація

3.1. Речення з однорідними членами

Речення з відокремленими членами. Поняття про ускладнене речення. Однорідні члени речення. Сполучники і розділові знаки при однорідних членах речення. Узагальнюючі слова при однорідних членах речення. Поняття і умови відокремлення другорядних членів речення. Відокремлені приклади. Уточнюючі члени речення.

3.2.Звертання

Вставні слова, сполучення слів, речення. Способи вираження і виділення звертання. Значення вставних слів, сполучень слів і речень, вживання розділових знаків.

3.3. Складне речення

Поняття про складне речення. Типи складних речень.

3.4. Складносурядні речення

Структура складносурядних речень. Відношення між частинами складносурядних речень (єднальні, протиставні, зіставні, розділові, приєднувальні). Вживані сполучники. Вживання розділових знаків.

3.5. Складнопідрядні речення

Поняття про складнопідрядне речення. Види підрядних частин (місця, часу, причини, наслідкові, мети, порівняльні, умовні, допустові, супровідні). Вживання сполучників і розділових знаків.

3.6. Складнопідрядні речення з кількома підрядними

Види зв'язків частин у складнопідрядному реченні з кількома підрядними. Вживання розділових знаків.

3.7. Безсполучникові складні речення

Розділові знаки в них. Безсполучникові складні речення з однотипними частинами (одночасність перелічуваних явищ, часова послідовність дій чи явищ значення зіставлення або протиставлення - складносурядні. Безсполучникові складні речення з різнотипними частинами (з'ясувально-об'єктні відношення, причинові-наслідкові та умовно-наслідкові відношення, значення допустовості, пояснювальні відношення) - складнопідрядні.

3.8. Складні речення з різними видами зв'язку

Поєднання різних видів зв'язку у складному реченні. Вживання розділових знаків.

3.9. Пряма й непряма мова

Вживання розділових знаків при прямій мові. Передача чужої мови у вигляді складнопідрядного речення - непряма мова. Цитата.

3.2. Перелік питань для проведення індивідуальної усної співбесіди з української мови

1. Значення мови в житті суспільства. Українська мова - національна мова українського народу, одна з форм його національної культури.
2. Українська літературна мова як унормована форма загальнонародної мови.
3. Поняття про звуковий склад. Звуки мови, їх класифікація.
4. Сучасні орфоепічні норми, їх суспільне значення. Вимова звуків і правопис.
5. Поняття про букву. Українська алфавіт. Співвідношення між буквами та звуками.
6. Слово як основна одиниця лексичної системи. Лексичне значення слова. Типи лексичних значень слів.
7. Синоніми: поняття, значення, особливості використання в різних стилях мови.
8. Антоніми й омоніми в українській мові.
9. Активна й пасивна лексика.
10. Фразеологізми в мовленні. Багатозначність фразеологізмів.
11. Будова слова. Корінь, суфікс, префікс, закінчення - значущі частини слова.
12. Способи словотвору в українській мові.
13. Орфографічні норми. Орфограма. Орфографічне правило. Принципи української орфографії.
14. Уживання м'якого знака.
15. Уживання апострофа.
16. Чергування голосних. Типи чергувань. Чергування [О], [Е] з [І]; [Е], [О] після Ж, Ч, Ш, Й.
17. Найголовніші випадки чергування приголосних звуків.
18. Подвоєння букв на позначення подовження й збігу приголосних звуків.
19. Спрощення в групах приголосних і його відображення на письмі.
20. Вимова і правопис префіксів.
21. Правопис суфіксів.
22. Поняття про милозвучність мовлення. Засоби милозвучності

українського мовлення. Чергування [У] - [В], [І] - [Й].

23. Уживання великої букви.

24. Написання слів разом, через дефіс, окремо.

25. Правопис НЕ, НІ з різними частинами мови.

26. Вимова і правопис слів іншомовного походження.

27. Іменник як частина мови. Загальне значення. Морфологічні ознаки.

Синтаксична роль.

28. Характеристика іменників I відміни, їх відмінювання.

29. Відмінкові закінчення іменників II відміни.

30. Відмінювання іменників III і IV відмін.

31. Незмінювані іменники й аббревіатури.

32. Прикметник як частина мови. Групи прикметників за значенням.

Утворення форм ступенів порівняння якісних прикметників.

33. Числівник як частина мови. Відмінювання й правопис числівників.

34. Займенник як частина мови. Розряди займенників. Відмінювання й правопис займенників.

35. Дієслово як частина мови. Дієслівні форми.

36. Види дієслова та творення видових форм.

37. Особливості дієприслівника й дієприкметника як форм дієслова.

Дієприслівниковий і дієприкметниковий звороти.

38. Прислівник як частина мови. Творення й правопис прислівників.

39. Прийменник як службова частина мови. Уживання та правопис прийменників.

40. Сполучник як службова частина мови. Правопис сполучників.

41. Частка як службова частина мови. Правопис часток.

42. Вигук як особлива частина мови. Правопис вигуків.

43. Словосполучення як синтаксична одиниця. Типи підрядних в'язків.

44. Речення як основна одиниця синтаксису. Просте й складне речення.

Грамматичні принципи їх розмежування.

45. Двоскладне й односкладне речення. Просте ускладнене речення.

46. Головні члени речення.

47. Другорядні члени речення.

48. Складне речення як синтаксична одиниця. Грамматичні ознаки складногоречення. Засоби зв'язку частин складного речення.

49. Складносурядні речення, розділові знаки в них.

50. Складнопідрядні речення, розділові знаки в них.

51. Безсполучникові речення, розділові знаки в них.

52. Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.

53. Поняття про стиль і стилістичну норму.

54. Функціональні стилі української літературної мови.

55. Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум.

3.3. Список літератури, рекомендованої для підготовки до індивідуальної усної співбесіди з української мови

Підручники

1. Авраменко О.М. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Грамота, 2016.
2. Авраменко О.М. Українська мова: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Грамота, 2017.
3. Глазова О.П. Українська мова: підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2014.
4. Глазова О.П. Українська мова: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2015.
5. Глазова О.П. Рідна мова: підручник для 10 класу загальноосвіт. навч. закл./ О.П. Глазова, Ю.Б. Кузнецов; наук. ред. І. Вихованець. – К.: Зодіак-ЕКО, 2010.
6. Заболотний О.В. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Генеза, 2016.
7. Пентиліук М.І. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Ранок, 2016.
8. Пентиліук М.І. Українська мова: підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту). – К.: Ранок, 2016.
9. Плющ М.Я. Українська мова: підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою (профільний рівень). – К.: Освіта, 2015.
10. Єрмоленко С.Я. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Грамота, 2016.

Посібники

1. Авраменко О.М., Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі: Іч. / О.М. Авраменко, М. Б. Блажко. – 7-е видання: доповнене. – К.: Грамота, 2017.
2. Гнаткович Т.Д., Комишна Н.С., Ребрик Н.Й. Повторення – шлях до успіху: українська мова та література / Посібник для старшокласників та вступників до вузів. – Ужгород: Гражда, 2017.
3. Дудка О.О., Шевелева Л.А. Українська мова. Комплексний довідник. – Х.: Гімназія, 2011.
4. Зубков М.Г. Універсальний довідник з української мови. – Х.: Видавничий дім «Школа», 2009.
5. Попко О. Українська мова. Практичний довідник. – Х.: «А-Я», 2011.
6. Тележкіна О.О. Українська мова. Довідник. – Х.: Ранок, 2010.
7. Терещенко В.М. Українська мова та література. Навчально-практичний довідник. – Х.: Торсінг плюс, 2012.
8. Ющук І.П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

При оцінюванні навчальних досягнень вступників враховуються:

- характеристики відповіді вступника: правильність, повнота, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: осмисленість, глибина, узагальненість, системність, гнучкість, дієвість, міцність;
- ступінь сформованості загальнонавчальних і предметних умінь та навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: уміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);
- самостійність суджень.

Оцінювання вступників під час проходження ними співбесіди здійснюється за 200-бальною шкалою:

- 0-100 балів – з української мови;
- 0-100 балів – з математики.

Мінімальна позитивна оцінка, яку повинен набрати вступник за індивідуальну усну співбесіду, щоб бути допущеним до участі у конкурсі – 100 балів.

4.1. Критерії оцінювання результатів індивідуальної усної співбесіди з математики

Для співбесіди пропонується 2 питання (1 питання з алгебри і 1 з геометрії).

Час проведення бесіди – 7-8 хвилин на кожного абітурієнта.

Кожне питання з математики оцінюється від 0 до 50 балів відповідно до критеріїв:

Таблиця оцінювання результатів індивідуальної усної співбесіди з математики

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Початковий	1-7	Вступник(ця) розпізнає один із кількох запропонованих математичних об'єктів (символів, виразів, геометричних фігур тощо), виділивши його серед інших; розпізнає даний математичний вираз, формулу; знає найпростіші геометричні фігури.
	8-16	Вступник(ця) виконує однокрокові дії з числами, найпростішими математичними виразами; впізнає

		окремі математичні об'єкти і пояснює свій вибір.
	17-24	Вступник(ця) співставляє дані або словесно описані математичні об'єкти за їх суттєвими властивостями.
Середній	25-27	Вступник(ця) відтворює означення математичних понять і формулювання тверджень; називає елементи математичних об'єктів; формулює деякі властивості математичних об'єктів; виконує деякі завдання обов'язкового рівня.
	28-30	Вступник(ця) ілюструє означення математичних понять, формулювань теорем і правил виконання математичних дій прикладами із підручника; розв'язує завдання обов'язкового рівня за відомими алгоритмами з частковим поясненням.
	31-33	Вступник(ця) ілюструє означення математичних понять, формулювань теорем і правил виконання математичних дій власними прикладами; самостійно розв'язує завдання обов'язкового рівня з достатнім поясненням.
Достатній	34-36	Вступник(ця) застосовує означення математичних понять та їх властивостей для розв'язання завдань у знайомих ситуаціях; знає залежності між елементами математичних об'єктів; розв'язує завдання, передбачені програмою, без достатніх пояснень.
	37-39	Вступник(ця) володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням; частково аргументує математичні міркування й розв'язування завдань.
	40-42	Вступник(ця) вільно володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; самостійно виконує завдання в знайомих ситуаціях з достатнім поясненням; виправляє допущені помилки; повністю аргументує обґрунтування математичних тверджень; розв'язує завдання з достатнім поясненням.
Високий	43-45	Знання, вміння й навички вступника(ці) повністю відповідають вимогам програми, зокрема, вступник(ця) уміє доводити передбачені програмою математичні твердження з достатнім обґрунтуванням; розв'язує завдання з повним поясненням і обґрунтуванням.
	46-48	Вступник(ця) вільно і правильно висловлює відповідні математичні міркування, переконливо аргументує їх; використовує набуті знання і вміння в

		незнайомих для нього(неї) ситуаціях; знає передбачені програмою основні методи розв'язання завдання і вміє їх застосовувати з необхідним обґрунтуванням.
	49-50	Вступник(ця) виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способу розв'язання математичної проблеми; вміє узагальнювати й систематизувати набуті знання; здатний до розв'язання нестандартних задач і вправ.

4.2. Критерії оцінювання результатів індивідуальної усної співбесіди з української мови

Для співбесіди пропонується 2 питання.

Час проведення бесіди – 7-8 хвилин на кожного абітурієнта.

Кожне питання з української мови оцінюється від 0 до 50 балів відповідно до критеріїв:

Таблиця оцінювання результатів індивідуальної усної співбесіди з української мови

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Початковий	1-7	Вступник(ця) неправильно відповідає на основну частину запитання. Вступник(ця) відтворює незначну частину навчального матеріалу, плутає поняття, припускається помилок.
	8-16	Вступник(ця) відтворює частину навчального матеріалу, але має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Відповідь вступника(ці) фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення, він (вона) може повторити за зразком певну операцію, дію.
	17-24	Вступник(ця) відтворює основний навчальний матеріал, але виконує елементарні завдання тільки з допомогою екзаменатора.
Середній	25-27	Вступник(ця) відтворює основний навчальний матеріал з помилками й неточностями, не здатний(на) дати визначення понять, самостійно сформулювати правило. Вступник(ця) відтворює основний навчальний матеріал з неточностями, здатний(на) дати визначення понять, але не може сформулювати правило.
	28-30	Вступник(ця) частково відтворює основний навчальний матеріал, здатний(на) дати визначення

		понять, але формулює правила з помилками й неточностями. Вступник(ця) частково відтворює основний навчальний матеріал, здатний(на) дати визначення окремих понять, формулює правила з деякими неточностями, але не може навести приклади.
	31-33	Вступник(ця) частково відтворює основний навчальний матеріал, здатний(на) дати визначення понять, сформулювати правило з деякими неточностям, за допомогою екзаменатора навести приклади до правил, виправити помилки.
Достатній	34-36	Знання вступника(ці) є достатніми, в цілому правильно відтворює навчальний матеріал, формулює правила, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності. Знання вступника(ці) є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, формулює правила, наводить приклади, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки. Незначні помилки усуваються вступником(цею) самостійно, коли на помилки вказує екзаменатор
	37-39	Знання вступника(ці) є достатніми, він (вона) володіє матеріалом, формулює правила, наводить стандартні приклади, знає винятки з правил. Відповідь його (її) логічна, впевнена, але наявні стилістичні неточності. Знання вступника(ці) є достатніми, відповіді в основному правильні, він(вона) вільно володіє матеріалом, формулює правила, самостійно наводить приклади, знає винятки з правил, намагається аналізувати й систематизувати інформацію, узагальнювати, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його(її), впевнена, розгорнута, але вступник(ця) припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.
	40-42	Вступник(ця) має повні, глибокі знання, здатний(на) використовувати їх у практичній діяльності, демонструє вміння аналізувати мовні явища, порівнювати, узагальнювати, робити висновки, наводити власні приклади із самостійною і правильною аргументацією. Намагається дотримуватись норм української літературної мови.
Високій	43-45	Вступник(ця) має міцні знання, надає правильні

		відповіді, здатний(на) робити висновки, узагальнення. Аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування. Намагається дотримуватись норм української літературної мови, але припускається незначних помилок у наголосах. Вступник(ця) навчальний матеріал відтворює у повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Вступник(ця) слідкує за дотриманням норм сучасної української літературної мови, хоча припускається незначних помилок.
	46-48	Вступник(ця) навчальний матеріал у межах вимог навчальних програм відтворює у повному обсязі, використовує додаткові джерела та матеріали, висловлює свої міркування, наводить приклади. Вступник(ця) слідкує за дотриманням норм сучасної української літературної мови. Вступник(ця) має міцні знання, на високому рівні володіє узагальненими знаннями в обсязі та в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, добирає власні приклади, користується різними джерелами інформації. Будує висловлення, дотримуючись норм сучасної літературної мови.
	49-50	Вступник(ця) має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися різноманітними джерелами інформації. Мовлення відповідає нормам української літературної мови.